

NDIDO IDEM EKE ỌSỌNDE NDIKARA

James 1:26; 3:1-18

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 359

Eke Mkpawara

IKỌ IBUOT: “Owo eke ekpemedede inua esie ye edeme esie, ekpeme ukpọn esie ọbọhọ ukut” (Mme Ẹke 21:23).

Se Abasi Obotde

Abasi okobot owo esin ke mbiet Esiemọ. Enye ọnọ Adam ye Eve, akpa eren ye ńwan, ediye inwan ete eduń. Mmọ esineme neme ye Abasi ke ini Enye asañade ke inwan ke ofum uwemeyo. Mmọ ema esikop ata idaresit do tutu osim ini emi Satan abiañade mmọ ndien mmọ edue. Mmọ etut utọn ye Abasi enyuń edomo ndidibe. Idiok-ńkpọ adadianare owo ye Abasi. Adam ye Eve ikekemeke ndidu aba ke ediye inwan oro, koro mmọ ekenamde idiok. Kiet ke otu nditọ mmọ ama anam idiok ńko, ndien onyuń ọbọ ufen ke idiok-ńkpọ esie. Cain ama owot eyen-eka esie, Abel, koro Cain okofubede eyen-eka esie Abel ufup. Ndien enye osu nsu ọnọ Abasi onyuń odomo ndidip idiok-ńkpọ esie edi Abasi ama ọfiok se ikotibede. Ke ntak idiok-ńkpọ esie, Cain efehe ọkpọn iso Abasi ye ebiet iduń esie. Ini ama edi emi Abasi akatuade mkpọfiok koro Enye okobotde owo. Utu ke nditiene Abasi, owo akabare ọdiok akan.

Ke Inemesit Esie

Jesus, Eyen Abasi, ama odu ye Ete Esie ke ini ebote ererimbot. Nnyin ikot ite, “Ekebot kpukpru ńkpọ oto ke Enye, enyuń ebote kpukpru ńkpọ enọ Enye” (Ẹwede Mbon Colossae 1:16). Ekebot kpukpru ńkpọ ndinọ Abasi ubọn ye itoro. Ke Eriyarare, nnyin imokut ibańa ikwọ itoro: “Ọbọn ye Abasi nnyin, Afo omodot ndibọ ubọn ye ukpono ye odudu, koro Afo okobotde kpukpru ńkpọ; ndien oto uduak Fo ke mmọ edu” (Eriyarare 4:11). Etiń ete ke kpukpru se Abasi okobotde, ke owo ikpọn mitoroke Abasi. “Mme heaven ke ebuk ubọn Abasi, ikpa-enyọn onyuń etiń se ubok Esie anamde” (Psalm 19:1).

Ikpohidem owo ekpenyene ndidi Ebiet-iduń (Temple) odu-uwem Abasi, edi Abasi ikemeke ndiduń ke ndusuk owo koro idiok-ńkpọ odude ke uwem mmọ. Ndusuk owo eyak ikpat ukot mmọ ada mmọ esin ke idiok usuń. Mmọ eken eda ubok mmọ eyip inọ, enyuń enam ibak ye mmọ eńwen. Inua, edeme ndusuk owo etiń kpukpru ndiọi ikọ.

Edi ńkpọ eke enemde Abasi esit nnyin ndida edeme nọ Enye Ubọn. Ke akpatre Psalm, nnyin ikot: “Yak kpukpru ńkpọ eke eduokde ibifik etoro Jehovah. Mbufo etoro Jehovah” (Psalm 150:6). Ke Psalm efen nnyin ikot: “Mbufo etoro Jehovah, koro ọfonde ndikwọ Abasi nnyin” (Psalm 147:1). Nditọ Abasi eda edeme mmọ ebọn akam, esọnọ mbon eńwen idem, eda etiń ikọ ntiense enyuń enam mbon efen efiok ebańa Jesus.

Ekpri Ndidọ Idem

Okposuk edi nte edeme owo edide ekpri ndidọ idem, enye edi ndidọ idem eke esinde ndutime onyuń ọsọnde ndikara. Mme inuen, unam, mme andinyọni ye mme unam mmọn edi se owo ama ekekeme ndinam esuk ibuo. Ke ini owo oyomde ndiwat enań mbakara, mmọ esin ukpaha ke inua esie man mmọ ekeme ndikpeme enye. Ke ndifuri uruk ukpaha emi, enań oro eyesuk ibuo ọnọ andiwat ke ndiwọnọre enye ńka nnasia, ufien mme nditre isań. “Edi ama edi edeme, baba owo kiet ikemeke ndisuk enye nnim; edeme edi idiok-ńkpọ eke esinde ndutime, onyuń ọyọhọde ye idiok ibok eke abiatde uwem”. Edi Abasi ekeme ndisuk edeme nnim.

Ikań

Edeme edi ekpri ndidọ ke idem nnyin edi enye ekeme ndida akwa ńwure edi. Se ema eketiń, ema etetiń. Mme ńkpọ eke nnyin itińde, owo eńwen ekeme nditi ke ini nnyin ima ikere ke anyań ini.. “Edeme edi ikań”. Ikań ekeme ndidi edidiọn onọ owo. Eda ikań etem udia, eda enam ufok ofiọp, enyuń eda enam mme nsio-nsio nti ńkpọ ke etimde ekpeme. Edi ikań ekeme ndinam ńko akwa ńwure odu. Ekpededi ekpri ikań! Ke mikpemeke, eyesak onyuń atara tutu ke ndusuk ini mme ufok iduń ye mme ufok eken ye uwem owo nde ekeme nditak. “Edeme edi ikań.” Edeme ekeme ndida uwak edidiọn ndi. Enye ekeme ndida ńko ekpri ibańa edem owuri akwa ńkpọ emi owo mikemeke ndifiak ndiọn. Uwem owo ye enyiń owo ema eda unan, ewure, enyuń ebiara oto ke edeme emi owo mikemeke ndisuk nnim.

Nditiñ Idiok

Enyene mme ini eke mme owo ekoidekoi etiñ obukpo ye uyat-uyat ikọ. Mmọ eda ke idem mmọ ndisio “Usiene” mme ndinọ mmọ eñwen ufen oto ke ikọ mmọ. Etie nte ndusuk owo emama ndinam mmọ eken ebọ ufen ke usuñ oro. Edieke ubiere-ikpe ye ufen odude, oro edi utom Abasi ndinọ “Ekuda idiok esio owo usiene idiok ... Jehovah ete, Usiene enyene Mi, Ami nyesio usiene” (Nwede Mbon Rome 12:17-19).

Ndusuk ini edi se idotde mme andikara, mme ete ye eka, mme andikpep, mme okworo-ikọ nditunọ ndito-owon ye mme owo eñwen. Okposuk edi nte inem mididuhe ke nkañ mbiba,. Mme ikọ oro enyuñ etiede idiok-idiok ke ini oro, Abasi oyom ntunọ. Ke Mme Nke nnyin imokot: “Tunọ eyen fo ke ini idori-enyin odude” (Mme Nke 19:18). Ndien, “Kutre nditunọ eyenowon” (Mme Nke 23:13).

Mme ini edu emi ndusuk owo etiñde ikọ nsu ye abiaña. Okposuk edi ke ediwak idaha mmọ ekeme ndikut udori ke nditiñ ntre, edi mmọ etim eda unan. Ke Mme Nke nnyin ikot: “Inyene eke edeme nsu okode ebiet edinime ibifik mmọ eke eyomde mkpa” (Mme Nke 21:6). “Jehovah ese mkpok-inua nsu ke mbubiam” (Mme Nke 12:22), ye “Ikpe iditebeke ntiense nsu: ndien eyesobo etiñ ikọ nsu” (Mme Nke 19:9). “Kpukpru mme osu nsu” edu ke otu mmọ oro edimende isin ke akwa mkpodiho emi asakde ye ikañ ye brimstone, ndisak ke nsi nsi (Eriyarare 21:8).

Ndudue Ke Edeme

Ke ini ndusuk owo etiñde idiok ikọ mmọ edomo ndinọ mfaña enyuñ etiñ ete edi edeme esin mme imọ idue. Mmọ ekeme nditiñ mme ikọ eke mmọ mikpamaha nditiñ, edi koro ndiọ ikọ oro edude mmọ ke esit, mmọ eyeworo. Iyaresit ye usua ke esit esin edeme etiñ ndiọ ikọ. Ke ini idiok-ñkpọ odude ke esit, mme idem eken ebiara. Idiok-ñkpọ, ukem nte leaven, abiat ofuri idem owo. “Ekpri leaven ananam ofuri uyo ofut” (Nwede Mbon Galatia 5:9). Nte esit etiede enyene odudu ndinam owo etiñ mme ikọ onyuñ anam ñkpọ. “Tim kpeme esit fo kan kpukpru se ekpemedede; koro uwem otode enye” (Mme Nke 4:23). Jesus ama odoho ete “Edi ñkpọ eke eworo owo ke inua eto ke esit; edi mmọ esabare owo” (Matthew 15:18).

Ke Esit

Idiok-ñkpọ ke esit ekeme ndidibe ke enyin owo edi anam ñkpọ ke ikọ oro oworo ke inua. Ekeme ndida unwoño ye nsu-nsu ikọ, ibaña edem ye ndek-ndek mbuk ye obukpo ye ndiọ ikọ ndi. Ke owo obođe erifen, idiok-ñkpọ ke esit enyoño. Ima Abasi ke esit eyenam owo etiñ nti ikọ. Enyin-idim kiet ikemeke ndisio edinem mmọ ye ndot-ndot mmọ, mmọ eyebuaha. Edinem eyekabare edi ndot-ndot. Ke ntre isuñi ye edidiñ ikpenyeneke ndiworo ke inua kiet. Ndiọ ikọ ebiat nti ikọ. Kpasuk ntre idiok ikọ kiet abiat ofuri eti uwem.

Ke owo obođe erifen, eyedomo ke kpukpru usuñ ndinuk enye nditiñ se mifonke. Ima Abasi ke esit owo eyeñwam enye ndikpeme edeme esie. Enye eyebon akam eti eti onyuñ odu ke spirit, mbak enye editiñ ikpikpu ikọ. Enye eyekpeme nditiñ ediwak ikọ mme nditiñ ke ini mikereke-kere. “Ini eke edopde ye ini eke etiñde ikọ” (Ecclesiastes 3:7).

Ntak

Eyak nnyin ikpeme edeme nnyin, ikpotim ikpañ uton inọ mme ikọ Andiwet Psalm “Kpeme edeme fo ke idiok, kpeme mkpok-inua fo ke abiaña” (Psalm 34:13). David odoho ete: “Nyekpeme usuñ mi man ñkudue ke edeme mi” (Psalm 39:1). “Afo omodomo esit mi; inua mi ibebe ekikere mi” (Psalm 17:3). “Ndien edeme mi eyetiñ eti ido fo, ye itoro fo, ofuri usen” (Psalm 35:28). Ke ndinam ntem nnyin ikpemeke ukpon nnyin oboho ukut ikpon-ikpon, (Mme Nke 21:23) edi nnyin iyekabare idi edidiñ inọ mmọ efen. Ke Mme Nke nnyin ikot: “Edeme ndinen owo edi edimek silver ... Mkpok-inua owo eti ido ebok ediwak owo” (Mme Nke 10:20,21). Mmọ oro edude ke mbeñidem eritonọ ntak ndi Obon, eda mmọ edomo ye enyene ido añwan emi edoho ete “Ewuhọ ima onyuñ odoro enye ke edeme” (Mme Nke 31:26).

MME MBUME

1. Ke ufɔn anie ke ekebot nnyin?
2. Ikpohidem nnyin edi Ebiet-iduñ (Temple) anie?
3. Ke nso utɔ usuñ ke edeme ebiet ikañ?
4. Nso idi ntak emi iso idim kiet misioñoke ndot-ndot mmɔñ ye edinem mmɔñ?
5. Didie ke edidiɔñ ye isuñi ekeme ndiwɔrɔ ke inua kiet?
6. Nso inam owo etiñ ndiɔi ikɔ?
7. Nso ikeme ndikpeme edeme owo man enye okudue?
8. Ke nso usuñ ke edeme edi ibɔk-mkpa ye ndido eke owo mikemeke ndikara?.Owo edikpeme ikɔ esie didie man enye okutiñ idiɔk?
10. David ekebiere nditiñ nso utɔ ikɔ?